

SĂVENI (ORAȘ, JUDEȚUL BOTOȘANI)

Oraș situat în partea de est a județului Botoșani, pe malul pârâului Bașeu, la o distanță de aproximativ 35 de kilometri de reședința de județ. Teritoriul orașului cuprinde localitatea de reședință Săveni și satele Bodeasa, Bozieni, Chișcărei, Petricani și Sat Nou. Orașul actual s-a dezvoltat pe vatra vechiului sat Săveni, atestat documentar începând cu anul 1546. Satul a trecut succesiv, prin moșteniri și cumpărări, în posesia mai multor familii boierești moldovenești; a fost cumpărat în 1816 de către prințesa Eufrosina Mavrogheni, care a întemeiat târgul Săveni în 1818. Populația târgului a crescut treptat, atrăgând locuitori din satele învecinate, precum și numeroși negustori și meșteșugari evrei. În jurul anului 1832, populația târgului număra 602 de locuitori (dintre care 64 evrei), crescând în anul 1894 la 3079 de locuitori (dintre care 1698 erau evrei).

Date statistice despre romii din Săveni au putut fi identificate de-abia în secolul al XX-lea. În cadrul recensământului populației din 1930 au fost înregistrați 4953 de locuitori în localitate, dintre care 1764 evrei și 1 etnic rom (însă 10 vorbitori de limba romani). Recensământul efectuat de către Poliția orașului Dorohoi în mai 1942 a adus unele corecții, identificând în Săveni 47 de romi (11 bărbați, 10 femei și 26 de copii). Pe lista finală a deportaților au fost înscrși 22 de romi (6 familii) fără ocupație precisă și lipsiți de mijloace de trai. După ce le-au fost românizate bunurile, acești romi au fost escortați de către polițiștii locali în Dorohoi, apoi îmbarcați în vagoane de tren având destinația Iași în data de 14 septembrie 1942. După o scurtă staționare în Iași, vagoanele cu deportați au fost atașat trenului special E7 Iași- Tighina, care a pornit spre Transnistria în dimineața zilei de 16 septembrie 1942. După o călătorie de aproape o săptămână, cei 22 de deportați din Săveni au ajuns în gara Grigorești din județul Oceakov, de unde au fost preluați și strămutați în comuna Balșoi Karanica. O familie de deportați a înaintat o cerere de repatriere către Comisia a II-a Karanica în decembrie 1942, însă a primit aviz nefavorabil din partea Poliției orașului Dorohoi în ianuarie 1943.

Surse:

USHMM, RG-25.050M 'Selected Records from Various Archives of Romania Concerning Roma', D.A.N.I.C., Rola 1, Fond Direcția Generală a Poliției, Dosar nr. 185/ 1942, f. 262-262v.

USHMM, RG-25.050M 'Selected Records from Various Archives of Romania Concerning Roma', D.A.N.I.C., Rola 1, Fond Direcția Generală a Poliției, Dosar nr. 187/ 1942, f. 63.

U.S.H.M.M., RG-25.050M 'Selected Records from Various Archives of Romania Concerning Roma', D.A.N.I.C., Rola 2, Fond Inspectoratul General al Jandarmeriei, Dosar nr. 127/1942, f. 130, 133.

U.S.H.M.M., RG-25.050M 'Selected Records from Various Archives of Romania Concerning Roma', D.A.N.I.C., Rola 3, Fond Inspectoratul General al Jandarmeriei, Dosar nr. 43/1943, vol. I, f. 61v. și vol. II, f. 24v.

- Covatariu, Gheorghe Ch., Alexandru B. Abdalbaki, 2012. *Istoria așezărilor omenești din ținutul Dorohoi, județul Botoșani*, vol. 4. Iași: Editura Kolos, pp. 117- 131.
- Cojocariu, Constantin, 1996. *De-a lungul anilor : dascăli și elevi. Privire monografică asupra învățământului din Săveni*. Botoșani: Editura Quadrat, pp. 11- 14; 37.
- Institutul Central de Statistică București, 1938. *Recensământ general al populației din 1930 (RGP)*, vol. II, *Neam, limbă maternă, religie*, partea 1, *Neam, limbă maternă*. București: Editura Institutului Central de Statistică, pp. 178- 179.
- Lahovari, George Ioan, Constantin I. Brătianu și Gheorghe G. Tocilescu, 1902. *Marele dicționar geografic al României*, vol. 5, București: Stabilimentul grafic J.V. Socec, p. 345.
- Negruti, Ecaterina, 1997. *Structura demografică a orașelor și târgurilor din Moldova 1800- 1859*, Iași: Fundația Academică ‘A.D. Xenopol’, Anexa nr. 8.